

FOKUS PÅ BIOGAS

I KALMAR LÄNSTRAFIKS TRAFIKUPPHANDLING

Kalmar Länstrafik har nyligen offentliggjort en upphandling för kollektivtrafik som utmärker sig. Istället för att vara teknikneutral specificeras i upphandlingen att länets kollektivtrafik på väg ska drivas med 100 procent förnybara drivmedel, varav 65 procent ska vara biogas. En ökad användning av biogas inom länstrafiken förväntas ge stora fördelar för jordbrukssektorn och även innebära större möjligheter för en fossilfri biltrafik.

100 % FOSSILFRIA BRÄNSLEN

Kalmar län har offentliggjort en trafikupphandling som gäller drivmedel, bussar och servicefordon till länstrafiken för nästa tioårsperiod med start år 2017. Servicefordonen i fråga är i huvudsak större bilar som används för färdtjänst och sjukresor. I upphandlingen specificeras att Kalmar Länstrafiks bussar och servicefordon ska drivas med 65% biogas och 35% bränsle som kan bestå av grön el, hållbar syntetisk diesel, RME, etanol eller ännu mer biogas. Detta innebär att kollektivtrafiken på väg kommer att köras på 100% förnybara drivmedel. De två tredjedelar av fordonsflottan som kommer att köras på enbart biogas utgörs av trafiken på Smålandskusten, Öland samt stråket Västervik-Vimmerby-Hultsfred. Där den sista tredjedelen av kollektivtrafiken körs finns inte lika bra förutsättningar för biogas och därför har den bara krav om att drivas på fossilfria bränslen. Dock används en utvärderingsmatris som gynnar biogasanbud för även denna trafik i upphandlingen.

En av Kalmars himmelsblå biogasbussar

STORA NYTTOR MED BIOGAS

Upphandlingen är en följd av Kalmars Landstingsfullmäktiges beslut om att kollektivtrafiken ska vara fossilbränslefri år 2020. Detta är ett beslut som handlar om fossilfrihet och som inte pekar ut biogas specifikt, eftersom det i nuläget inte finns potential för 100 % av kollektivtrafiken att köra på biogas. Trafikförvaltningen har dock identifierat biogas som ett medel för att uppnå målet med fossilfrihet och landstingets politiker är även de överens om att prioritera biogas, då det är gynnsamt för den regionala utvecklingen.

- Eftersom biogas har flera nyttor som är viktiga för Kalmar län ser länets politiker biogas som det gröna drivmedlet vi i huvudsak ska använda oss av om det är möjligt, säger Kalmars läns trafikdirektör Karl-Johan Bodell.

Foto: Svensk Kollektivtrafik

” Vi ser bredare samhällspolitiskt på frågan om bränslen till kollektivtrafiken och biogasen har nyttor på flera områden

- Ulf Nilsson, ordf. Trafikstyrelsen Kalmar län

” Vi bestämde oss tidigt för att bli fossilfria och det är tydligt att kollektivtrafiken går före i omställningen

- Ulf Nilsson, ordf. Trafikstyrelsen Kalmar län

Om detta råder samstämmighet över partigränserna. I Kalmar län finns nämligen både goda förutsättningar och ett stort behov av att få igång produktionen av biogas.

- Biogasens koppling till det lokala näringslivet och den regionala utvecklingen har varit avgörande i utformandet av upphandlingen, säger Ulf Nilsson, ordförande för Trafikstyrelsen i Kalmar län.

Ulf Nilsson tror inte att upphandlingen kommer att leda till ökade kostnader men om så ändå skulle bli fallet finns vilja att betala lite extra. Detta eftersom biogas ger så många nyttor till länet som helhet.

- Vi ser bredare samhällspolitiskt på frågan om bränslen till kollektivtrafiken och biogasen har nyttor på flera områden, säger Ulf Nilsson.

BIOGAS AVGÖRANDE FÖR JORDBRUKSSEKTORN

En avgörande faktor i beslutet att öka biogasanvändningen i kollektivtrafiken är att Kalmar läns jordbruk har ett stort behov av avyttring av gödsel. Jordbrukssektorn inom Kalmar län begränsas nämligen av att det inte finns någon tillräcklig lösning på var allt gödsel från djurhållningen ska ta vägen. Detta gör att jordbrukare som vill utöka sin produktion ofta får avslag. En lösning på detta är att

använda gödsel till biogasframställning där det bryts ned till en enklare form att avyttra. På så vis försvinner problemet och jordbruksnäringen kan fortsätta att växa samtidigt som ytterligare en produkt framställs - ett koldioxid-neutralt bränsle för användning i trafiken.

CHANS TILL FLER ARBETSTILLFÄLLEN

De förbättrade förutsättningarna för jordbrukssektorn som biogassatsningen leder till gör att länets jordbruksföretag får möjlighet att utvecklas och erbjuda säkrare jobb, enligt Karl-Johan Bodell. Att använda biogas som bränsle i lokaltrafiken kan även leda till skapande av fler andra arbetstillfällen lokalt. I trafikupphandlingen finns inga specifikationer på var eller på vilket sätt biogasen tillverkas, det är upp till entreprenörer som lägger anbud i upphandlingen att bekräfta att de har möjlighet att leverera biogasen. Ulf Nilsson är dock övertygad om att det är lokalproducerad biogas som kommer att användas. Detta eftersom regionen har stora möjligheter att producera all den biogas som behövs samt att det är ekonomiskt fördelaktigt för entreprenörer att köpa biogasen nära där den ska användas.

- Vi ger bara förutsättningar för biogas, sedan sköter marknaden resten, säger Ulf Nilsson.

Den ökade efterfrågan på biogas förväntas kunna täckas upp av en ökad produktion i regionens befintliga anläggningar, samt eventuell produktion i nya anläggningar som kan komma att byggas.

- Huruvida nya produktionsanläggningar kommer att byggas är inte helt klart men om så blir fallet skapas självklart ännu fler arbetstillfällen som gynnar Kalmar län som helhet, säger Karl-Johan Bodell.

Foto: Johanna Wallin

Biogas - för ett effektivare jordbruk!

Att komma upp i de nya produktionsmängderna kan dock ta tid. Kalmar Länstrafik räknar med att det kan uppstå en period där biogasfordonen är på plats men det inte finns tillräckligt mycket biogas för leverans. Under en tid kommer det därför vara tillåtet att köra på fordonsgas.

KOLLEKTIVTRAFIKEN SOM MOTOR I UTVECKLINGEN

Kalmar Länstrafiks upphandling är ett exempel på hur kollektivtrafik kan användas som motor i omställningen till fossilfria drivmedel i transporter över lag. Det finns inga krav på nya bussdepåer eller publika tankställen i upphandlingen. I anbudsunderlaget räknas dock med att det i augusti 2017 kommer att finnas depåer för biogas till Kalmar Länstrafiks bussar i Kalmar, Västervik, Oskarshamn, Mönsterås och Mörbylånga. I dagsläget finns bara depåerna i Kalmar och Västervik på plats medan de övriga tre är under planering. I Mörbylånga och Mönsterås kommer bussdepåerna troligtvis att kombineras med publika tankställen, så även sannolikt i Oskarshamn. Det är kommunerna i samverkan med privata entreprenörer som bekostar byggnationer av bussdepåer. Hur ägandet av depåerna kommer att se ut är inte klart än utan beror på utfallet i upphandlingen.

I och med att krav ställs på ett ökat användande av biogas ställs indirekt ett krav på ökad leverans av biogas. Detta uppmuntrar till en ökad produktion och upprättande av nya publika tankställen i östra delen av Sverige. Denna utveckling innebär större möjligheter för ökat nyttjande av biogas även på tjänstebil- och privatbilsmarknaden, enligt Karl-Johan Bodell.

- Vi bestämde oss tidigt för att bli fossilfria och det är tydligt att kollektivtrafiken går före i omställningen och har en positiv inverkan även på övriga sektorer, säger Ulf Nilsson.

AVFÄRDAR KRITIKEN

Det finns aktörer inom bussbranschen som har kritiserat Kalmar Länstrafiks upphandling på grund av att den pekar ut specifika drivmedel och därmed inte är teknikneutral.

- Det finns branschaktörer som visat irritation mot detta eftersom de själva inte tillverkar biogasbussar, säger Ulf Nilsson.

Denna typ av kritik är dock ingenting som Kalmar länstrafik tar särskilt stor hänsyn till.

- Omställningen till fossilfria drivmedel är ett grundkrav som landstinget har och därmed ett steg länstrafiken

måste ta. Vi har valt att i denna satsning prioritera biogas för att uppnå mer nytta regionalt än bara fossilfrihet, säger Karl-Johan Bodell.

Kalmar länstrafik har fått in anbud till upphandlingen och går nu in i förhandlingskedet som förväntas avslutas med beslut om tilldelning i maj 2016. Ulf Nilsson och Karl-Johan Bodell är överens om att risken för att upphandlingen skulle komma att bli överklagad är liten.

- Risken för överklagan finns alltid men biogas är en beprövad teknik som används på många ställen, säger Ulf Nilsson.

BIOGAS ÄVEN FÖR TÅG

Kalmar Länstrafik går även in för att ställa om till fossilfritt på tågsidan. EU-medel har blivit tilldelade för en studie om möjligheterna att använda fossilfria drivmedel, som biogas, i de tåg som nu går på diesel. Detta är ännu ett steg mot omställningen till fossilfria transporter och något som ytterligare utmärker Kalmar Länstrafik som en aktör i framkant av utvecklingen mot en fossilfri transportsektor.

Team Biogas Öst

Maximized biosaspotential from resource innovation in the Biogas Öst region

Projektet BiogasXPOSE delfinansieras av EUs finansiella instrument LIFE+ samt av Regionförbundet Uppsala, Regionförbundet Sörmland, Region Östergötland, Region Örebro, Stockholms läns landsting samt Länsstyrelsen i Västmanland